

جنگل به دلسوزی بیشتری نیاز دارد

آتش‌سوزی جنگل‌های کشور هر سال به دلیل تغییر اقلیم و ضعف مدیریت، شدت بیشتری می‌گیرد

مهدی آیینی / گروه جامعه

گرم‌ترین روزهای سال از راه نرسیده، اما داغ آتش‌سوزی‌های چندروز اخیر در غرب، شمال و جنوب کشور به حدی به منابع طبیعی کشور آسیب رسانده که باید نسبت به شدت گرفتن آتش‌سوزی‌های جنگل در ماه‌های آینده هشدار داد و گفت چنانچه راهکارهای مناسبی بسرعت عملی نشود، آتش‌سوزی‌های غیرقابل کنترل جنگل‌های کشور را خواهد بلعید. هرچند نمی‌توان آتش‌سوزی‌های جنگل را به صفر رساند، اما دست کم با تریق اعتبار و بهره‌گیری از دانش نیروهای متخصص می‌توان از خسارتی که آتش به منابع طبیعی کشور تحمیل می‌کند کاست.

کارشناسان محیط زیست بارها اعلام کرده‌اند که افزایش دما و خشکسالی در سال‌های اخیر از دلایل عمده آیدمی آتش‌سوزی جنگل‌های مناطق مختلف کشور است، با این تفصیل انتظار می‌رود که تجهیزات و برنامه‌های آموزشی برای مهار آتش به همین نسبت افزایش یابد تا دست مسئولان مربوط برای مهار آتش بسته نماند.

مساله دیگر در این میان تاخیر در دست به کار شدن تیم‌های اطفای حریق است، چون تازمانی که مسئولان از وقوع حادثه آتش‌سوزی در جنگل با خبر شوند و برای مهار آن اقدام کنند، بخش زیادی از جنگل طعمه حریق شده و آتش به قدری گسترش پیدا می‌کند که مهار آن از توان نیروهایی که در کشورمان فعال هستند، خارج می‌شود.

■ انسان، علت اصلی آتش‌سوزی

قاسم سبزعلی، فرمانده یگان حفاظت منابع طبیعی و آبخیزداری کشور با بیان این که آمار دقیقی از آتش‌سوزی‌های اخیر در کشور وجود ندارد، به جام‌جم می‌گوید: در دو ماه اول سال نسبت به مدت مشابه سال گذشته آمار آتش‌سوزی‌ها کاهش داشته، اما در ماه اخیر روند آتش‌سوزی‌ها افزایش یافته است.

به گفته وی ۸۰ درصد آتش‌سوزی جنگل‌های کشور عامل انسانی دارد و ۲۰ درصد باقیمانده به عوامل طبیعی مانند صاعقه مربوط می‌شود، اما نکته اینجاست ۶۰ درصد از عامل انسانی به دلیل سهل‌انگاری اتفاق می‌افتد، یعنی فردی که سیگار را در جنگل انداخته یا حاشی را ندانسته آتشی را که برای در دست کردن کباب به راه انداخته خاموش کند.

در این بین واقعیت تلخ دیگری نیز وجود دارد و آن چیزی نیست جز این که ۲۰ درصد آتش‌سوزی‌هایی که منشأ انسانی دارد عمدی اتفاق می‌افتد، به بیان ساده‌تر می‌توان گفت افرادی در کشور وجود دارند که آگاهانه با منابع طبیعی کشور می‌جنگند. بی‌توجهی به اجرای برنامه‌های فرهنگی در کشور را باید دلیل شیوع آتش‌سوزی‌های عمدی جنگل دانست، زیرا در سایه وابستگی افراد به جنگل نمی‌توان از آنها انتظار داشت برای امرار معاش به منابع طبیعی کشور فشار وارد نکنند، رئیس جامعه جنگل‌بانی در این باره می‌گوید: بیکاری و فقر به این موضوع دامن زده برای نمونه مدتی قبل ما برای مهار

آتش‌سوزی در یکی از استان‌های کشور به مردم گفتیم در ازای روزی ۳۰ هزار تومان برای مهار آتش‌سوزی به ما کمک کنند، اما بعد از این تصمیم‌گیری آتش‌سوزی بیشتر شد؛ چون به نظر می‌رسد برخی برای به دست آوردن درآمد عمداً جنگل را آتش می‌زدند.

■ جنگل اعتبار ندارد

یکی از مسائلی که سبب شده آتش‌سوزی‌های جنگل در کشورمان مهار نشود نبود اعتبار است، زیرا با توجه به کوهستانی بودن جنگل‌های کشور، برای مهار آتش‌سوزی به تجهیزات و نیروی ویژه نیاز است و باید تأکید کرد این دو عامل فقط با تریق اعتبار مناسب اجرا خواهد شد.

فرمانده یگان حفاظت منابع طبیعی و آبخیزداری کشور درباره میزان اعتبار برای مقابله با حریق جنگل‌های کشور در سال گذشته توضیح می‌دهد: برای اطفای حریق منابع طبیعی تمام کشور سال گذشته ۳۰ میلیارد تومان اعتبار تخصیص پیدا کرد. شاید این عدد قابل توجه به نظر برسد، اما مساله اینجاست که بیش از ۸۰ درصد کشور را منابع طبیعی تشکیل می‌دهد و جالب این که حدود نیمی از این اعتبار سال گذشته به دست مسئولان رسیده و امسال نیز آنها در تلاش هستند با به دست آوردن باقیمانده این اعتبار، زخم‌هایی را که آتش به جنگل‌های کشور می‌زند، التیام دهند. بنابراین نباید از پایکوبی آتش در جنگل‌های کشور تعجب کرد، زیرا اراده‌ای قوی دست کم برای مهار آتش‌سوزی در برخی از مسئولان وجود ندارد.

■ بالغرد، ساعتی ۵ میلیون تومان

نکته اینجاست که اعتباری که سالانه در اختیار سازمان جنگل‌ها قرار می‌گیرد به زحمت کفاف حقوق کارمندان این سازمان را می‌دهد به همین دلیل زمانی که بحث به استفاده از تجهیزات پیشرفته می‌رسد نمی‌توان از آنها انتظار داشت بهترین تجهیزات را به کار بگیرند، اما می‌توان از آنها خرده گرفت که برای به دست آوردن اعتبار مناسب تمام تلاش خود را به کار نمی‌گیرند. این در حالی است که همکاری نکردن دیگر دستگاه و سازمان‌ها را نیز باید عاملی دانست که به آسیب دیدن جنگل‌های کشور دامن می‌زند.

برای نمونه چنانچه سازمانی هنگام آتش‌سوزی بخواهد بالغرد در اختیار سازمان جنگل‌ها بگذارد برای هر ساعت کرایه بالغرد حدود پنج میلیون تومان از سازمان جنگل‌ها طلب می‌کند، طبیعی است که این سازمان برای استفاده از بالغرد در مواقع لزوم محتاط‌تر عمل کند.

واقعیت اینجاست که سازمان جنگل‌ها را باید سازمان فراموش‌شده‌ای در دل وزارت جهاد کشاورزی دانست که برای به دست آوردن اعتبار باید بسیار تلاش کند.

مشکل دیگری که سبب بحرانی شدن حال و روز جنگل‌های کشور شده نبود نیروی متخصص است، زیرا تازمانی که مسئولان به شکل علمی با مشکلات برخورد نکنند، نمی‌توان به حل آنها امیدوار بود. هادی کیادلیری، رئیس انجمن علمی جنگل‌بانی کشور در این باره به جام‌جم می‌گوید: سازمان جنگل‌ها نیروی کافی در اختیار ندارد، علاوه بر این نیمی از این افراد نیز تخصص کافی در این باره ندارند.

وی اظهار می‌کند: در کشورمان معمولاً با قمقمه آب و بیل و کلنگ برای مهار آتش‌سوزی اقدام می‌کنند، در حالی که این افراد پشتیبانی نیز نشده و افرادی که برای مهار آتش‌سوزی داوطلب می‌شوند، در زمان ماموریت از تشنگی و گرسنگی رنج می‌برند.

کیادلیری درباره علت کاهش نیافتن آمار آتش‌سوزی جنگل‌های کشور یادآور می‌شود: با توجه به امکاناتی که در کشور وجود دارد تقریباً کاهش آتش‌سوزی‌های جنگل دور از انتظار است و با احساسات نمی‌توان دردی از جنگل‌های کشور را درمان کرد، مگر این که فقط روی کاغذ بخواهیم این آمارهای تلخ را کاهش دهیم.

بنابراین برای کاهش جنگل‌های کشور دولت باید اعتبار مشخصی در نظر گرفته و آن را بموقع در اختیار سازمان جنگل بگذارد، زیرا چنانچه ابزار و تجهیزات لازم از قبل در اختیار این سازمان قرار نگیرد نمی‌توان به حل این مشکل امیدوار بود، افزون بر این سازمان جنگل‌ها باید بیشتر از کمک نیروهای متخصص کمک بگیرد، این در حالی است مسئولان سازمان جنگل‌ها و محیط زیست نیز باید مسئولیت‌پذیر بوده و در این زمینه پاسخگو باشند؛ از این گذشته مسئولان هر سال آتش‌سوزی‌های جنگل‌های کشور را تجربه می‌کنند، اما برنامه‌های مدیریتی خود را تغییر نمی‌دهند، باید یادآور شد تازمانی که آنها به نحوه مدیریت خود شک نکنند و به جای برنامه‌ریزی فقط روی کنترل این مسائل تمرکز کرده‌اند، مشکلات حل نشده باقی خواهد ماند.